

Wrocław, 05.06.2018 r.

Zastosowanie analizatorów laserowych w pomiarach gazów z uwzględnieniem trudnych aplikacji

Prowadzący

Tomasz Kolago

Kamil Kołodziejczak

Optyczna spektroskopia absorpcyjna

- Optyczna spektroskopia absorpcyjna:
  - oparta na prawie Lamberta Beer'a:

$$T = \exp(-Sg(f)NL)$$

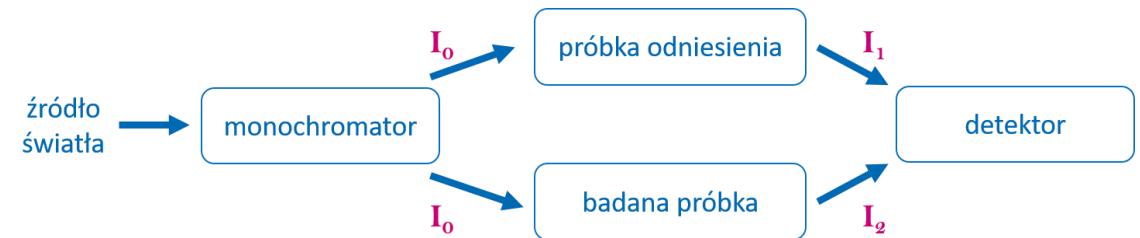
T – transmisja sygnału

S – poziom absorpcji

g(f) - funkcja liniowa

N - koncentracja cząsteczek gazu, które absorbują

L – długość drogi optycznej

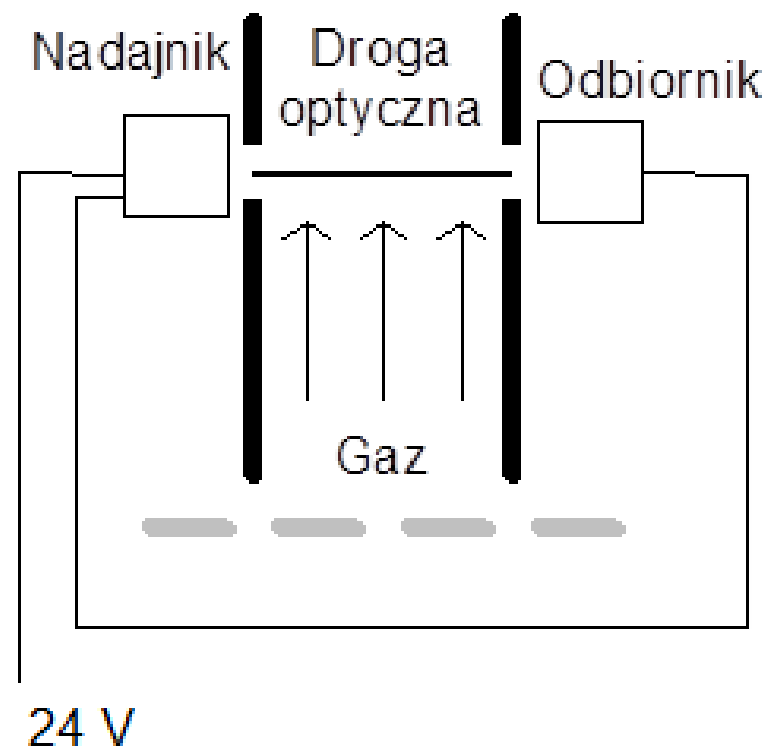

Zasada pomiaru przy użyciu spektroskopii absorpcyjnej.

- stosowana w zakresie UV oraz IR
- techniki szerokopasmowe - czułość ograniczona jest przez substancje zakłócające pomiar

Technika TDLAS – co to jest?

- TDLAS = Tuneable Diode Laser Absorption Spectroscopy spektroskopia absorpcyjna pojedynczej linii przy użyciu strojonych laserów diodowych,
- transmisja podczerwonego światła laserowego pomiędzy nadajnikiem a odbiornikiem,
- technika pomiarowa oparta jest na pomiarze absorpcji pojedynczej linii światła podczerwonego przez cząsteczki gazu,
- długość fali lasera zależy od jego temperatury.

Transmisja światła laserowego z nadajnika do odbiornika.

Technika TDLAS – zasada pomiarowa

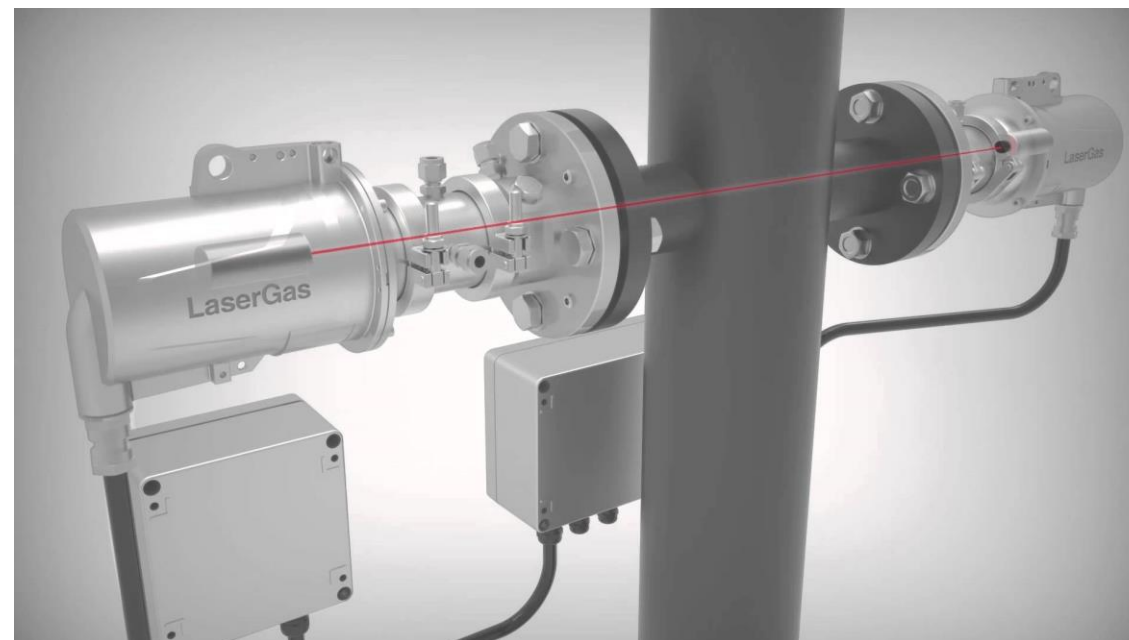

- skanowany jest tylko określony zakres długości fali,
- natężenie mierzonego światła zmienia się w funkcji długości fali lasera,
- technika modulacji długości fali celem zwiększenia czułości pomiaru,
- sygnał z detektora spektralnie rozkładany na komponenty częstotliwości jako harmoniczne częstotliwości modulacji lasera,
- do pomiaru koncentracji absorbującego gazu wykorzystywana jest druga harmoniczna sygnału,
- koncentracja gazu jest proporcjonalna do amplitudy linii absorpcyjnej.

Technika TDLAS – zasada pomiarowa

- nie występują bezpośrednie zakłócenia od innych gazów (wybierana jest charakterystyczna dla danego gazu długość fali)
- automatyczna kompensacja zmian linii absorpcyjnej - analizator jest niewrażliwy na obecność innych gazów

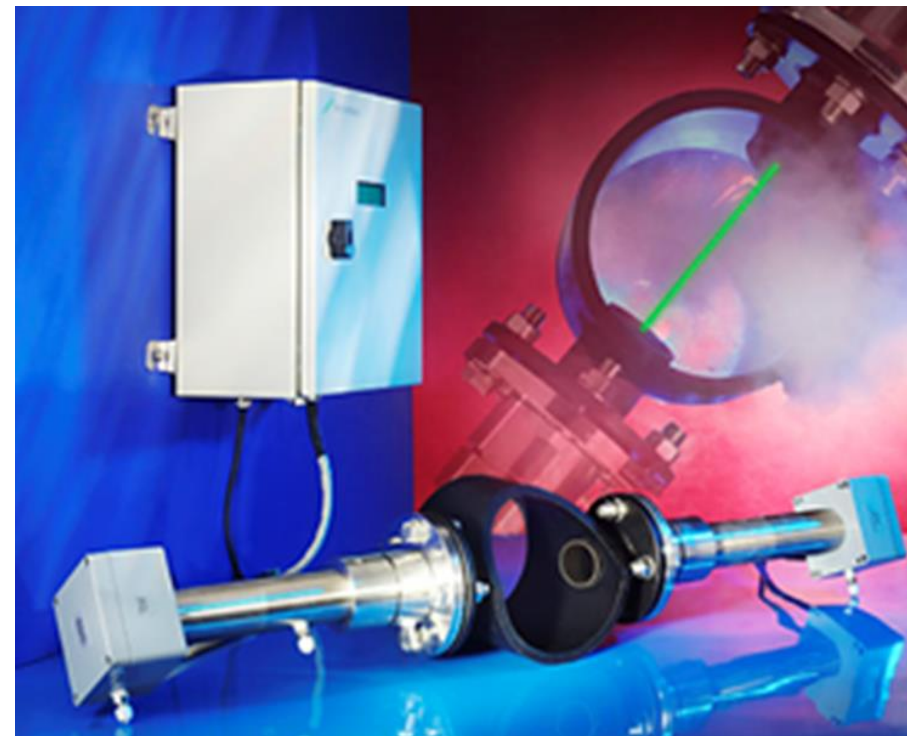

Analizator LaserGas® firmy NEO Monitors.

Technika TDLAS – zasada pomiarowa

- Analizator LaserGas® mierzy wyłącznie koncentrację WOLNYCH cząsteczek specyficznego gazu,
- Nie jest czuły na cząsteczki związane z innymi cząsteczkami w kompleksy,
- Nie jest wrażliwy na cząsteczki przyłączone do cząsteczek stałych i kropli lub w nich rozpuszczone.

Analizator LaserGas® firmy Neo Monitors

Przegląd analizatorów laserowych firmy Neo Monitors

Przegląd analizatorów

LaserGas® II SinglePath

Pomiar na całej średnicy kanału do 20,0 m

- **Przeznaczenie**

- CEMS
- kontrola procesowa
- systemy bezpieczeństwa

- **Opcje**

- ATEX Strefa 2G (Ex-p)
- Strefa 3G (Ex-n)
- QAL 1 TUV
- Compact

- **Mierzone gazy**

NH₃, HCl, HF, H₂S, O₂, H₂O(%), H₂O(ppm), CO(%), CO(ppm)
CO₂(%), CO₂(ppm), NO, N₂O, CH₄, NO₂, HCN, NH₃+H₂O
HCl+H₂O, CO+CO₂, CO+H₂O, CO+CH₄ i inne

LaserGas® II SinglePath

Przegląd analizatorów

LaserGas II MultiPass

Analizator ekstrakcyjny z kuetą pomiarową do długości 11,4 m

- **Przeznaczenie**
  - Analiza gazów czystych na poziomie ppm i ppb
- **Opcje**
  - ATEX Strefa 2 (Ex-n)
- **Mierzone gazy**
O₂, H₂S, CH₄, CO, CO₂, HCN, NH₃, HCl.

LaserGas® II MultiPass

Przegląd analizatorów

LaserGas® II R2P

Analizator ekstrakcyjny do zabudowy w szafie

- **Przeznaczenie:**
  - Pomiary laboratoryjne
  - Pomiary Ekstrakcyjne
  - Badania i rozwój
- **Opcje**
  - Ogrzewana kuweta pomiarowa
- **Mierzone gazy:**
O₂, HCl, NH₃, HF, CO, NO, N₂O, CH₄, CO₂, H₂S

LaserGas® II R2P

Przegląd analizatorów

LaserGas® II OpenPath

Monitoring otwartej ścieżki pomiarowej do 500 m.

- **Przeznaczenie:**
Detekcja gazów niebezpiecznych na otwartej przestrzeni.
- **Opcje:**
  - ATEX Strefa 2G (Ex-p);
  - ATEX Strefa 3G (Ex-n).
- **Mierzone gazy:**
 NH_3 , HF, CO, CH_4 , CO_2 , H_2S .

LaserGas® II OpenPath

Przegląd analizatorów

LaserGas® III SinglePath

Pomiar na całej średnicy kanału do 20 m

- **Przeznaczenie**

- CEMS
- kontrola procesowa
- systemy bezpieczeństwa

- **Wersje**

- ATEX Strefa 2G (Ex-d)
- SIL 2

- **Mierzone gazy**

O₂, CO (ppm), CO + CH₄, NH₃, NH₃ + H₂O

LaserGas® III SinglePath

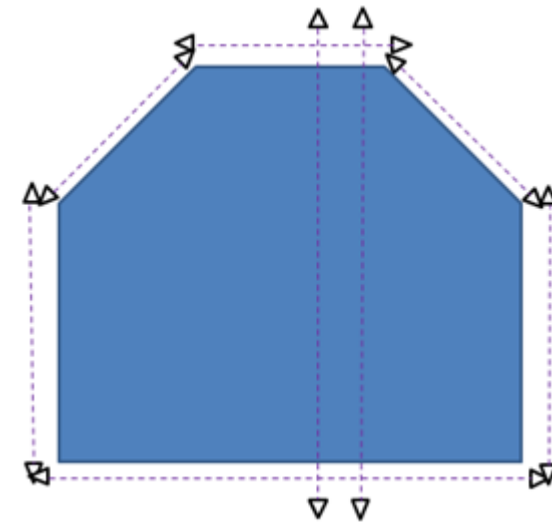
Przegląd analizatorów

LaserGas® III OpenPath

Monitoring na otwartej ścieżce pomiarowej do 500 m

- **Przeznaczenie**
Detekcja gazów niebezpiecznych na otwartej przestrzeni
- **Wersje:**
  - ATEX Strefa
  - 2G (Ex-d)
- **Mierzone gazy**
NH₃, HF

LaserGas® III OpenPath Monitoring hali fabrycznej przy użyciu 8 analizatorów LaserGas 3 HF

Przegląd analizatorów

LaserGas® III Q

Pomiar na całej średnicy kanału do 13,0 m

- **Przeznaczenie**
  - CEMS
  - kontrola procesowa
- **Wersje**
  - ATEX (w trakcie certyfikacji)
- **Mierzone gazy**
SO₂, NO, NO₂, CF₄

LaserGas® III Q

Przegląd analizatorów

LaserDust® MP, LP i XLP

Pomiar na całej średnicy kanału do 10,0 m

- **Przeznaczenie**

Pomiar zapylenia

- **Wersje**

- ATEX Strefa 3G (Ex-n)

- **Zakresy pomiarowe pyłu:**

Minimalny: 0 – 15 mg/Nm³

Maksymalny: 0 - 10 000 mg/Nm³

(cząsteczki >1 mikron)

LaserDust® MP, LP i XLP

Przegląd analizatorów

LaserGas® iQ²

Pierwszy na świecie analizator TDLAS wieloskładnikowy.
Umożliwia jednoczesny pomiar do **5 parametrów** na całej szerokości kanału do 20 m

- **Przeznaczenie:**
  - Kontrola procesu spalania
  - krakery termiczne (FCC)
  - zespoły kotłów
  - procesowe piece grzewcze
  - elektrofiltry
  - odzysk gazów odlotowych przy produkcji chlorku winylu
  - gaz z reformingu
  - spalarnie odpadów
- **Wersje:**
ATEX Strefa 1 (Ex-p)
- **Mierzone parametrów:**
O₂, CO, CH₄, H₂O oraz temperatura

LaserGas® iQ²

Lista mierzonych parametrów

przez analizatory laserowe firmy Neo Monitors

Legenda:

- - dostępny
- - w przygotowaniu
- * - z certyfikatem TÜV
- ** - H₂O + CO gdy T > 500°C
- *** - skontaktuj się z firmą Technopomiar

	LaserGas® IQ2**	LaserGas® Q	LaserGas® III SP	LaserGas® III OP	LaserGas® III przenośny	LaserGas® II SP	LaserGas® II Compact	LaserGas® II MP	LaserGas® II OP	LaserGas® II R2P	LaserDust®
CH ₄						●	●	●	●	●	
CO%						●	●				
CO ₂ %						●	●				
CO% + CO ₂ %						●	●			●	
CO ppm	●		●	●		●	●	●	●	●	
CO ppm + CH ₄	●		●	●		●	●	●		●	
CO ppm + H ₂ O%	●		●			●	●				
CO ₂ ppm						●	●	●		●	
H ₂ O%						●	●				
H ₂ O ppm							●				
H ₂ S						●	●	●	●	●	
H ₂ S + CO ₂						●	●	●	●		
HCl						●	●	●	●	●	
HCl + H ₂ O%*						●	●			●	
HCl + CH ₄						●	●	●	●		
HCl w VCM						●	●	●			
HCN						●	●	●		●	
HCN + NH ₃						●	●	●		●	
HF*				●	●	●	●		●		
HF + H ₂ O					●	●	●				
N ₂ O%						●	●				

Lista mierzonych parametrów

przez analizatory laserowe firmy Neo Monitors

Legenda:

- - dostępny
- - w przygotowaniu
- * - z certyfikatem TÜV
- ** - H₂O + CO gdy T > 500°C
- *** - skontaktuj się z firmą Technopomiar

	LaserGas® IQ2**	LaserGas® Q	LaserGas® III SP	LaserGas® III OP	LaserGas® III przENOŚNY	LaserGas® II SP	LaserGas® II Compact	LaserGas® II MP	LaserGas® II OP	LaserGas® II R2P	LaserDust®
N ₂ O ppm						●	●	●			
NH ₃			●	●		●	●	●	●	●	
NH ₃ + H ₂ O%*			●			●	●			●	
NO		●				●	●	●			
NO ₂		●				●	●	●			
O ₂	●		●	●		●	●	●		●	
O ₂ + temperatura	●		●			●	●				
Pył											●
SO ₂											
C ₂ H ₂ (Acetylen)						●	●	●			
C ₂ H ₄ (Etylen)						●	●				
C ₂ H ₃ Cl (VCM)						●					
C ₂ H ₄ O (Tlenek etylenu)						●					
C ₃ H ₆ (Propylen)						●					
CF ₄		●									
CH ₂ O (Formaldehyd)						●	***	***			
CH ₃ I (Jodometan)						●	***	***			
COS (Siarczyk karbonylu)						●	***	***			
C ₃ H ₃ N (Akrylonitryl)						●	***	***			
C ₂ H ₄ Cl ₂ (1,1-dichloroetan)						●	***	***			

Cechy charakterystyczne

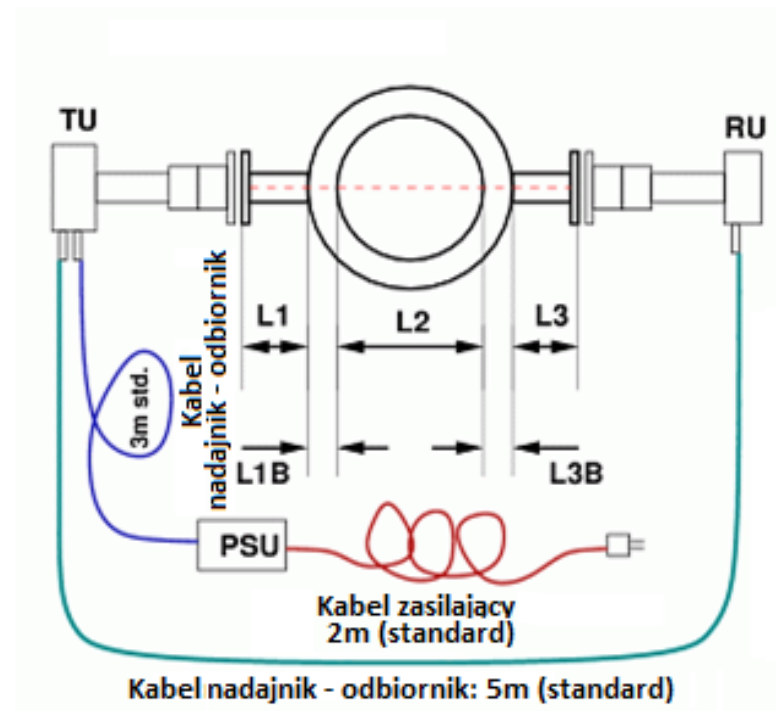
- Krótki czas odpowiedzi **od 100 ms**,
- Niskie progi detekcji,
- Możliwość pracy nawet przy 5% transmisji,
- Bez interferencji od innych gazów,
- Pomiar bezpośrednio w procesie,
- Pomiar uśredniony na całej drodze optycznej,
- Certyfikaty **SIL 2** i **QAL 1**,
- Okresowe sprawdzenie i **kalibracja co 12 miesięcy**.
- Brak części normalnie zużywających się,
- Brak części ruchomych,
- Możliwość demontażu na pracującej instalacji,
- Wersje certyfikowane do pracy w strefie zagrożonej wybuchem (ATEX) w obudowach Ex-d i Ex-p,
- Opcja zintegrowanej kontroli zakresu,

Gaz	Próg detekcji	Minimalny zakres	T _{max}	P _{max}
O ₂	0,01% vol.	0-1 % vol.	1500°C	20 bar
HCl	0,05 ppm	0-5 ppm	400°C	2 bar
NH ₃	0,15 ppm	0-15 ppm	500°C	2 bar
HF	0,015 ppm	0-2 ppm	400°C	2 bar
H ₂ S	3 ppm	0-300 ppm	300°C	2 bar

Przykładowe parametry pracy analizatora dla wybranych gazów

Dopasowanie do każdej aplikacji

- Formularz aplikacyjny ułatwiający dobór najlepszego rozwiązania dla indywidualnej aplikacji Klienta
- Indywidualne rozwiązania konstrukcyjne na bazie wizji lokalnej i konsultacji z Klientem
- Możliwość tworzenia nowych, niestandardowych aplikacji, dzięki ścisłej współpracy Neo Monitors z **norweskim Instytutem Elektrooptyki**
- Zdalna diagnostyka pracy analizatora oraz jego parametryzacji

Rysunek dla monitoringu otwartej ścieżki (OP)

Optymalizacja procesu odazotowania spalin

Pomiary stężenia NH_3 w instalacjach DeNO_x

Analizator LaserGas® SP II

- kompaktowy analizator gazowy, przeznaczony do ciągłego monitoringu stężeń bezpośrednio w procesie (pomiar in-situ)
- Pomiar procesowy in-situ w temperaturze $> 320^{\circ}\text{C}$ (powyżej progu wytrącania się soli amonowych)
- Próg detekcji $0,15 \text{ ppm}$ ($0,11 \text{ mg/m}^3$)
- Opcjonalnie możliwość jednoczesnego pomiaru NH_3 i H_2O , wówczas próg detekcji wynosi $0,2 \text{ ppm}$ ($0,15 \text{ mg/m}^3$) dla NH_3 i $0,05\%$ dla H_2O
- Warunki pracy: temperatura do 500°C i ciśnienie do 2 bar abs.
- certyfikat QAL 1 (dla wersji z H_2O)
- czas odpowiedzi : 1 s
- brak zakłóceń od innych gazów
- bez konieczności stosowania układu poboru i przygotowania próbki

Analizator LaserGas® Single Path II do pomiaru NH_3 w spalinach

Pomiary stężenia NH_3 w instalacjach DeNO_x

Analizator LaserGas® II SP

- Urządzenie zaprojektowane do pracy w trudnych warunkach procesowych
- Oferujemy rozwiązanie umożliwiające pomiar w gazach o bardzo dużym zapyleniu do 30 g/m^3 (elektrownie, elektrociepłownie)
- Stosujemy metodę skrócenia drogi optycznej

Analizator LaserGas® II SP do pomiaru NH_3 w spalinach

Pomiary stężenia NH₃ w instalacjach DeNO_x

Analizator LaserGas® II SP NH₃ – przewaga nad konkurencją

- Praca przy dużym zapyleniu (wymagana minimalna transmisja 5 %)
- temperatura otoczenia od -20°C do +50°C
- temperatura spalin do 500°C
- ciśnienie spalin do 2 bar abs.
- **najniższy na rynku zakres pomiarowy przy najwyższej rozdzielczości z certyfikatem QAL 1**

Mierzony gaz	Certyfikowany zakres	Dodatkowy zakres		Jednostka
NH ₃	0-10	0-15		mg/m ³
H ₂ O	0-40	0-30	0-50	Vol.-%

Dla referencyjnej drogi optycznej 1 metr.

- kalibracja oraz sprawdzenie urządzenia zalecane jest co 6 -12 miesięcy (6 miesięcy zgodnie z QAL 1)
- brak dodatkowych wymogów, np.
  - kompensacji wpływu innych gazów (np. O₂ i CO₂)
  - wysokiej transmisji światła

Analizator LaserGas® II SP zamontowany na kominie.

Pomiary stężenia NH_3 w instalacjach DeNO_x

Układy ekstrakcyjne w instalacjach DeNO_x - problemy

- konieczność stosowania grzanej sondy - spadek temperatury poniżej 300°C oznacza powstawanie soli amonowych w wyniku reakcji amoniaku z dwutlenkiem i trójtlenkiem siarki w gazach kominowych. Powstające sole w krótkim czasie zatykają filtry procesowe oraz przewody gazowe
- konieczne jest stosowanie filtrów ABS do wyłapywania soli amonowych
- uszkodzenia elementów układu poboru, transportu i przygotowania próbki poprzez przedawkowanie wody amoniakalnej
- długi czas oczekiwania na gotowość układu pomiarowego przy rozruchu

Analizator LaserGas® II SP zamontowany na kominie

Pomiary stężenia NH_3 w instalacjach DeNO_x

Analizator LaserGas® SP II NH3 - referencje

- Elektrownie: 9 szt.
- Elektrociepłownie: 3 szt.
- Zakłady chemiczne: 10 szt.
- Zakłady celulozowo – papiernicze: 6 szt.
- Urządzenia mobilne: 2 szt.

Łącznie 30 sztuk

Analizator LaserGas® SP II zamontowany na kominie

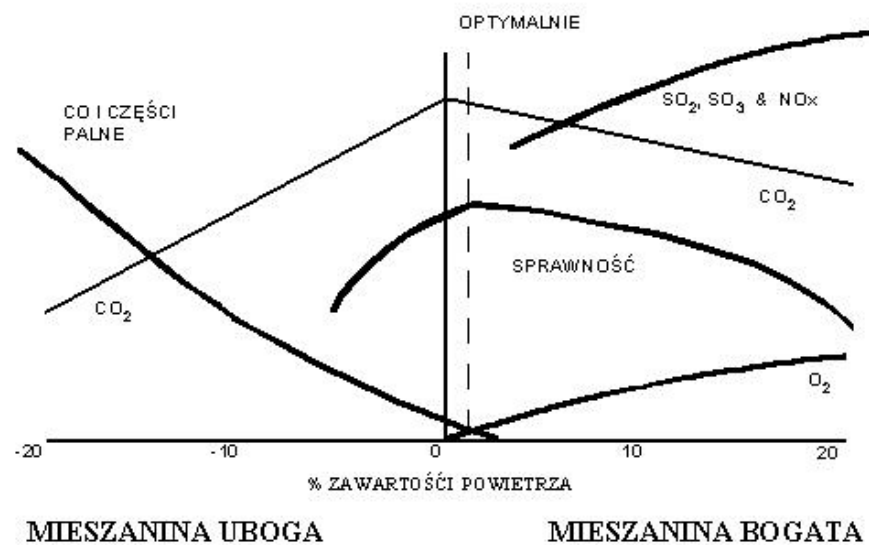
Optymalizacja procesów spalania

Pomiar O₂ i CO w energetyce

Główny cel: **OPTYMALIZACJA** procesu spalania

- Obecnie najczęściej stosowane są czujniki cyrkonowe
- Wyzwanie: krótki czas odpowiedzi i długa żywotność
- Praca w dużym zapyleniu
- Optymalna wydajność paliwa – poziom CO powinien być mierzony od 1 ppm (próg detekcji)

Pomiar O₂ i CO w energetyce

- Redukcja stężenia NO_x w związku z minimalizacją ilości O₂
- Bardziej czyste powierzchnie wymienników ciepła
- Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych
- Odpowiedni dla aplikacji SIL-2 (IEC 61508)
- Niskie koszty eksploatacyjne
- Łatwa instalacja, obsługa nadajnika i odbiornika

Trudne aplikacje przykładowe rozwiązania

Pomiar H₂O w czystym chlorze

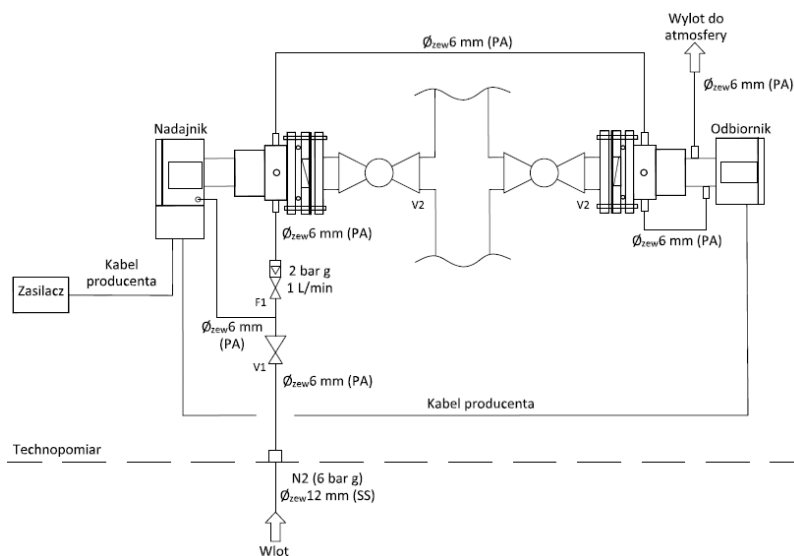

Wyzwania:

- Praca w bardzo korozyjnych warunkach
- Pomiary H₂O na poziomie ppm
- Uniknięcie zakłóceń od wilgoci z powietrza atmosferycznego
- Nieskomplikowana możliwość wykonywania testów i kalibracji

Rozwiązania:

- Odizolowanie soczewek analizatora od chloru z użyciem okienek ze szkła borokrzemowego
- Osiągnięty zakres: 0,1 – 42 ppm
- Ciągły przedmuch niewielką ilością azotu. Przedmuchiwana jest obudowa z elektroniką oraz przestrzeń pomiędzy soczewkami, a kotnierzem izolacyjnym.
- Długość drogi optycznej w procesie wynosi 124cm. Dlatego do testów i kalibracji przygotowana została specjalna kuweta pomiarowa o długości 124cm

Pomiar O₂ w gazie koksowniczym

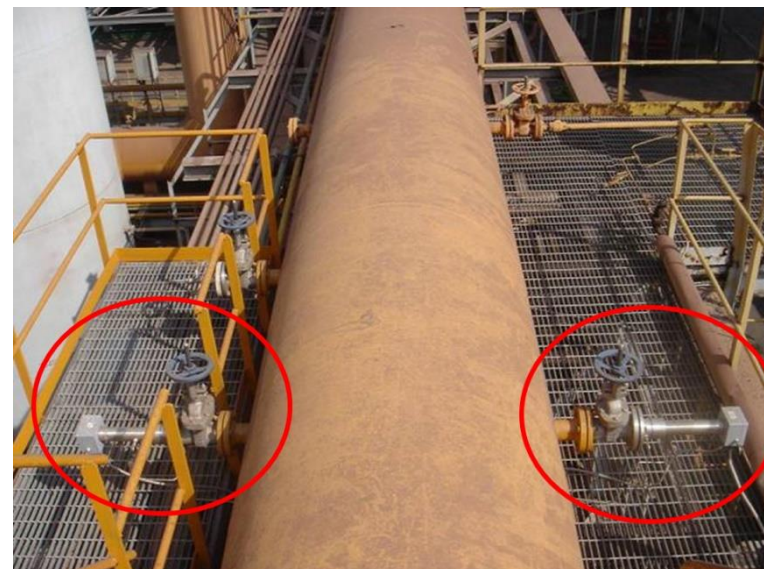
Wyzwania:

- Instalacja bezpieczeństwa – kontrola wybuchowości
- Pomiary w czasie rzeczywistym
- Instalacja in-situ w strefie zagrożonej wybuchem
- Pomiary w bardzo zanieczyszczonym gazie (benzol: 31-36g/Nm³, smoła, naftalen i pył)
- Możliwość montażu i demontażu analizatora na pracującej instalacji

Rozwiązania:

- Zastosowano LaserGas® II SP O₂ o progu detekcji 100 ppm
Zakres pomiarowy wynosi 0 – 10 %
- Czas odpowiedzi wynosi 1s
- Certyfikacja do strefy 2: II 3 G Ex nA nC op is IIC T4 Gb
- Montaż rur insercyjnych, skracających drogę optyczną do 265 mm
- Wykorzystanie zaworów kulowych

Pomiar O₂ w butadienie

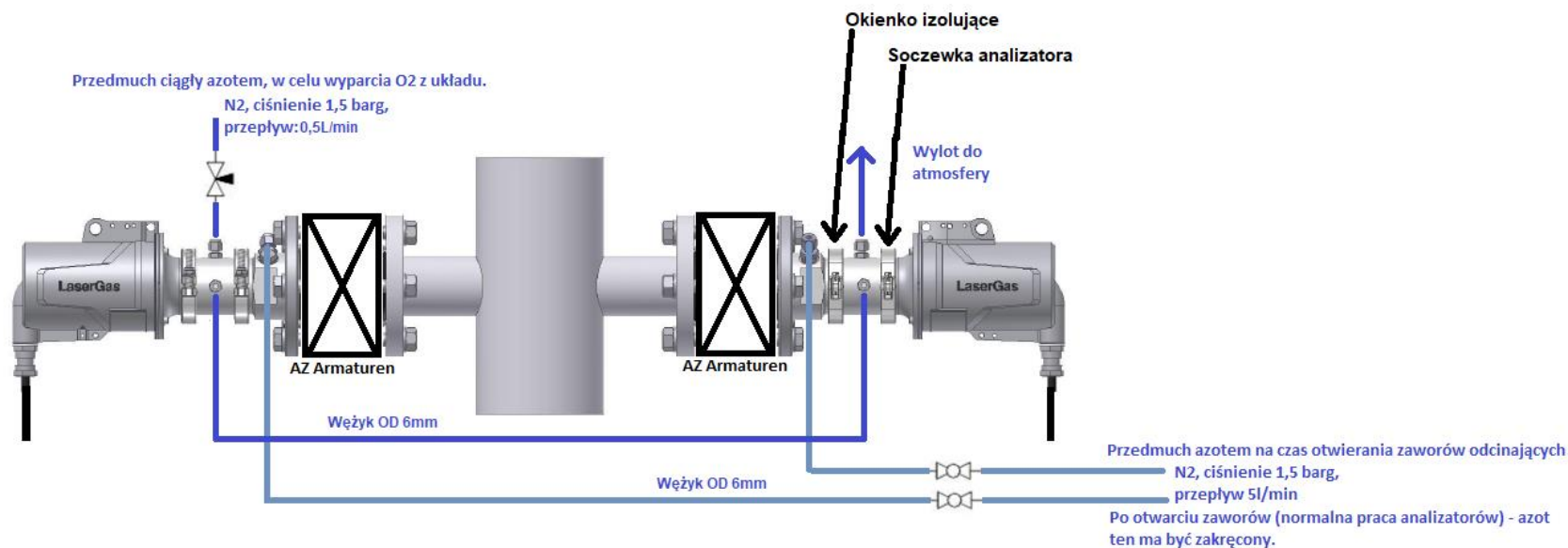

Wyzwania:

- Instalacja bezpieczeństwa – kontrola wybuchowości
- Pomiary w czasie rzeczywistym
- Instalacja in-situ w strefie zagrożonej wybuchem
- Pomiary w medium, które może polimeryzować
- Możliwość montażu i demontażu analizatora na pracującej instalacji

Rozwiązania:

- Zastosowano LaserGas III SP O₂ o progu detekcji 100 ppm
Zakres pomiarowy wynosi 0 – 10 %
- Czas odpowiedzi wynosi 100ms
- Certyfikacja do strefy 1: II 2 G Ex d [op is] IIC T4 Gb
- Obudowa Ex-d, nie wymagająca ciągłego przedmuchu
- Zastosowanie dodatkowych okienek izolujących oraz dodatkowego przedmuchu azotem na czas otwierania i zamykania zaworów kulowych
- Wykorzystanie zaworów kulowych

Pomiar H₂S na otwartej przestrzeni

Wyzwania

- Trwałość czujnika
- Brak czułości skrośnej od terpentyny i merkaptanów
- Pomiary na poziomie NDS (7 i 14 mg/m³)
- Pomiar w wielu punktach
- Praca w strefie poruszania się pracowników

Rozwiązania

- Trwałość źródła światła wynosi: do 25 lat
- Obecność terpentyny i merkaptanów do 10% nie wpłynie na pomiary
- Wraz z wydłużeniem drogi optycznej, wzrost progu detekcji do poziomu 2,25 mg/m³
- Wyznaczenie odcinków pomiarowych o długości 5 m
- Zastosowano sygnalizację (sygnał binarny) po zaniku transmisji sygnału laserowego na ponad 5 sekund

Pomiar NH_3 i H_2O - aplikacja mobilna

Pomiary stężenia NH_3 i H_2O – układ przenośny

Analizator LaserGas® SP II $\text{NH}_3+\text{H}_2\text{O}$

- Wersja mobilna
- Grzana i izolowana kuweta pomiarowa
- Regulacja temperatury grzałek kuwety
- Pomiar temperatury i ciśnienia spalin
- Możliwość przesyłania sygnałów pomiarowych
- Szybkie uruchomienie układu pomiarowego
- Możliwość zasilania sondy poboru próbki, trasy grzanej i pompy
- Diagnostyka poszczególnych elementów układu pomiarowego

Analizator LaserGas® Single Path II do pomiaru $\text{NH}_3+\text{H}_2\text{O}$ w spalinach – wersja przenośna

LaserGas® w Polsce - podsumowanie

Podsumowanie

- Do końca roku 2017 w Polsce zainstalowano **82 analizatory LaserGas®**
- Mierzone parametry: **HF, H₂S, HCl, O₂, NH₃, CO, CO₂, CH₄, H₂O** oraz **zapylenie**
- Najczęściej mierzonym związkem jest amoniak (**NH₃**) – **30 analizatorów**
- Wiele aplikacji w gazach mocno zapyłonych
- Rozwiązania mobilne

